

Кравченко Ганна Юріївна
ORCID: 0000-0002-2156-3203,
доктор пед. наук, доцент, професор
кафедри педагогіки, іноземної філології
та перекладу Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Вивчення й аналіз педагогічних надбань теоретиків і практиків системи позашкільної освіти обґрунтовують значення впровадження проєктного менеджменту в управління закладом позашкільної освіти. Саме орієнтація теорії позашкільної освіти розкриває закономірності діяльності організації, визначає сутність, принципи, зміст, форми та методи освітнього процесу, що визначає ефективність впровадження проєктного менеджменту.

У змісті статті чітко визначені завдання позашкільної освіти та пріоритетні напрями роботи у закладах позашкільної освіти, а саме: розвиток і впровадження сучасних інформаційних та інноваційних технологій навчання; оновлення змісту навчання та виховання; впровадження методів проєктування та моделювання освітнього процесу; впровадження нових підходів до управління виховним процесом на основі гуманізації та демократизації; постійне вдосконалення педагогічної майстерності та управлінської діяльності тощо.

Виходячи з цього розкрито поняття основних термінів статті: «проєкт», «метод проєктів», «моделювання» і «проєктування». Подано та охарактеризовано зміст життєвого циклу управління проєктами. Зосереджено увагу на науково-методичній роботі в закладі позашкільної освіти. Зазначено, що проєктний підхід суттєво впливає на саме трансформаційні процеси, які відбуваються в науково-педагогічному колективі та формує професійну культуру науково-педагогічних працівників.

Враховуючи особливості впровадження проєктного менеджменту в діяльність закладу позашкільної освіти наведено фрагмент факторно-критеріальної моделі визначення результативності управління науково-методичною роботою в закладі позашкільної освіти на основі проєктної діяльності. До основних факторів моделі визначення результативності освітнього процесу в управлінні науково-методичною роботою в закладі позашкільної освіти віднесено: організаційно управлінській; кадровий; науково-методичний; освітньо технологічний; ресурсний та громадський. Отримана загальна оцінка результативності дозволить визначити передумови та основні напрями діяльності адміністрації щодо подальшого

вдосконалення освітнього процесу під час впровадження проєктного менеджменту.

Ключові слова: проєктний менеджмент, метод проєктів, заклад позашкільної освіти, факторно-критеріальна модель.

Вступ. Позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти, визначеної Конституцією України, законами України «Про освіту» (05.09.2017), «Про позашкільну освіту» [4], і спрямована на розвиток здібностей та обдарувань вихованців, учнів і слухачів, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні. Закон України «Про освіту» (05.09.2017), Стаття 14. Позашкільна освіта визначає, що метою позашкільної освіти є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності [4].

У понад 20 державах тільки Західної, Центральної і Східної Європи офіційно представлено позашкільля. Це Вірменія, Болгарія, Білорусь, Грузія, Естонія, Італія, Казахстан, Латвія, Литва, Молдова, Нідерланди, Німеччина, Польща, Росія, Румунія, Словаччина, Україна, Франція, Чехія та ін. Адже будь-яка держава, зацікавлена у своєму розвитку та процвітанні, має позашкільну освіту. Відрізняється позашкільна освіта назвою, змістом та структурою, але об'єднує всіх одне – потреба і мета організувати діяльність дітей у вільний час, не втратити наступне підрастаюче покоління. До основних понять позашкільної освіти, що використовуються у різних державах, належить: “after-school” – США; “placówki wychowania pozaszkolnego” – Польща; “centrum voľného času” – Словаччина; “додаткова освіта”, “установи додаткової освіти” – Білорусь, Росія тощо. Слід відмітити, що понад 20 років створена і функціонує Європейська Асоціація позашкільної освіти (EAICY), штаб квартира якої знаходиться у м. Прага [11; 12].

Функціонування позашкільної освіти в Україні тісно пов'язано з розвитком її теорії, практики і методики.

Теорія позашкільної освіти – сукупність ідей, поглядів, концепцій, вчень про об'єктивну дійсність позашкільної освіти. Теорія позашкільної освіти розкриває закономірності діяльності особистості у вільний час, визначає та характеризує сутність, принципи, зміст, форми та методи освітнього процесу в позашкільних закладах освіти та інших соціальних інституціях. Теорія позашкільної освіти взаємопов'язана і перебуває в органічній єдності з практикою. Теорія йде від практики, узагальнює її і обґрунтовується нею. Практика осмислюється, організовується і спрямовується теорією.

Сучасна людина все більше прагне займатися цікавою справою, завдяки якій можна отримати реальний результат, визнання, певний прибуток. Останнім часом усе більше валять шляхи невідомі, нестандартні, де інтегруються міжособистісні інтереси та можливості. Одним із таких шляхів є участь у різних за своєю направленістю, значенням, змістом діяльності проєктах. Різноманітні проєкти витікають із тих чи інших життєвих завдань: освітніх, виробничих, споживчих, у тому числі пов'язаних із проєктами вирішення соціальних проблем. Ідеї проєктів реалізуються в освітній і навчальній практиці як універсальний засіб для розвитку ініціативи, творчої самостійності людини, забезпечення зв'язку знань із життям, із працею, з наукою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспектам теорії позашкільного педагогічного процесу присвятили свої роботи В. Белова, М. Грищенко, К. Демкатиї, М. Коваль, В. Онищук, І. Рябченко, О. Савченко, М. Ярмаченко. С. Васильченко, Н. Задерико, О. Мироненко, Н. Пономарчук та ін.

Проєктний підхід до управління соціальними системами розглядається в численних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних вчених: С.

Гудзовського, В. Лукова, Т. Дрідзе, А. Пригожина, О. Генісаретського, П. Завліна, Б. Твісса, Д. Гелбрейта.

Проектний підхід у керівництві закладом освіти вивчали О. Мармаза, Л. Зазуліна. Застосування методу проектування в освітньому процесі досліджували М. Романовська, Н. Морзе. Цей напрям на разі є дуже актуальним для управління закладом позашкільної освіти.

Метою статті є виокремлення основних завдань та напрямів діяльності закладів позашкільної освіти, визначення особливостей проектного менеджменту, виходячи з цього, на основі проектної діяльності закладу позашкільної освіти розкрити зміст факторно критеріальної моделі визначення результативності управління науково-методичною роботою в закладі позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Завданнями позашкільної освіти є особистісно орієнтоване виховання підростаючої молоді, формування їхніх творчих здібностей.

Пріоритетними напрямками роботи у позашкільних закладах освіти визначено: розвиток і впровадження сучасних інформаційних та інноваційних технологій навчання; оновлення змісту навчання та виховання; впровадження методів проектування та моделювання освітнього процесу; впровадження нових підходів до управління виховним процесом на основі гуманізації та демократизації; постійне вдосконалення педагогічної майстерності та управлінської діяльності; пропаганда здорового способу життя; проведення соціально-психологічних консультацій для запобігання правопорушень серед неповнолітніх; забезпечення допрофесійної підготовки школярів. Позашкільні заклади були і залишаються центрами всієї організаційно-масової роботи з дітьми та молоддю, закладами, що пропонують змістовне дозвілля, організують творчі конкурси, фестивалі, виставки, концерти, змагання тощо, де діти можуть демонструвати їх здібності та таланти [3; 6].

Сучасна людина все більше прагне займатися цікавою справою, завдяки якій можна отримати реальний результат, визнання, певний прибуток. Все більше валять шляхи невідомі, нестандартні, де інтегруються міжособистісні інтереси та можливості. Одним із таких шляхів є участь у різних за своєю направленістю, значенням, змістом діяльності проєктах.

Різноманітні проєкти витікають із тих чи інших життєвих завдань: освітніх, виробничих, споживчих, у тому числі пов'язаних із розвагами, проєктів вирішення соціальних проблем. Ідеї проєктів реалізуються у чисто виховній і навчальній практиці як універсальний засіб для розвитку ініціативи, творчої самостійності людини, забезпечення зв'язку знань із життям, із працею, з наукою.

Аналізуючи систему управління в закладі позашкільної освіти, необхідно враховувати, що позашкільна освіта має яскраво виражену специфіку, а заклад позашкільної освіти суттєво відрізняється від решти освітніх закладів як за змістом освітньої діяльності, так і за організацією освітнього процесу.

Нині спостерігається значне посилення уваги до використання методу проєктів, а науковці почали відносити його до педагогічних технологій, за допомогою яких формуються адаптивні можливості людини до змін, що відбуваються в суспільстві.

А. Дахін визначає, що термін «проєкт» має декілька значень. І майже всі вони мають відношення до педагогіки. По-перше, проєкт – це попередній (орієнтований) текст документа (проєкту концепції, проєкту стандарту освіти, проєкту програми тощо). По-друге, проєкт розуміють як певну акцію, сукупність заходів, об'єднаних програмою, або організаційну форму цілеспрямованої діяльності – дослідницької діяльності тих, хто навчається. По-третє, це діяльність, спрямована на створення (вироблення, планування, конструювання) будь-якої системи, об'єкта чи моделі [5]. В. Монахов зазначає, що можливими результатами педагогічного проєктування визначаються: педагогічна система, система управління освітою, система

науково-методичного забезпечення, проєкт освітнього процесу. Важливою є думка, що цінність проєктної технології полягає не так у результатах, як у самому процесі [5].

Саме в арсеналі сучасного керівника закладу позашкільної освіти повинні бути напрацьовані наукою та практикою методи і технології проєктного менеджменту.

Проєктування в освітній діяльності керівника закладу позашкільної освіти на сьогодні визначає його соціальний статус.

Саме моделювання і проєктування стають ефективними технологіями, які спрямовують навчальні заклади та педагогічні колективи на їх розвиток (див. табл. 1).

Таблиця 1

Етапи моделювання і проєктування
(за В. Гузеєвим [2])

<i>Процедури моделювання</i>	<i>Процедури проєктування</i>
Аналіз процесу і вибір методологічних засад, якісний опис предмета дослідження.	Аналіз розвитку педагогічної ситуації і формування проблеми.
Визначення завдань конкретної моделі.	Вироблення ідей у рамках певної системи цінностей і підходів, які сприятимуть вирішенню проблеми.
Конструювання моделі з визначенням об'єкта і критеріїв оцінки змін.	Побудова моделі бажаного педагогічного об'єкта у відповідності до провідних ідей і цінностей.
Дослідження валідності моделі у вирішенні визначених завдань.	Формування припущень про способи досягнення мети; варіанти поетапної діяльності; установлення критеріїв оцінки результатів.
Використання моделі в педагогічному експерименті.	Реалізація проєкту при неперервній діагностиці, аналізі та корекції проєктної діяльності.
Змістова інтерпретація результатів моделювання.	Узагальнення результатів, визначення елементів педагогічного досвіду в рамках проєкту, його популяризація серед педагогічної громадськості.

Застосування методу проєктів сприяє реалізації певних педагогічних завдань: інтенсифікації навчально-виховного процесу, підвищенню його ефективності та якості результатів; системній інтеграції предметних завдань, розвитку вмінь експериментально-дослідницької діяльності; побудові

відкритої системи освіти, яка забезпечує кожному учасникові власну траєкторію самоосвіти; формуванню інформаційної культури педагогів [9].

Отже, застосування методу проєктів як комплексного методу передбачає використання таких проблемних методів: дослідницьких, пошукових, навчання у співпраці та спрямування на розв'язання цілого комплексу завдань, пов'язаних з оптимізацією навчально-виховного процесу, за умови дотримання таких вимог: виокремлення вагової проблеми, яка вимагає дослідження (пошуку) та інтегрованого знання; наявність теоретичної, пізнавальної, практичної значущості прогнозованих (передбачуваних) результатів; здійснення самостійно-пізнавальної діяльності; структурування змістової складової проєкту з поетапним узагальненням результатів; оприлюднення і впровадження отриманих результатів.

Передусім проєктну діяльність можна впроваджувати тільки за ініціативи педагогічного колективу (педагогів), яка ґрунтується на свідомому прагненні до цієї діяльності.

Тема проєкту повинна бути актуальною, реалістичною у виконанні, а запланована організація проєкту має припускати його гнучкість і внесення змін у процес виконання (табл. 2).

Таблиця 2

Зміст життєвого циклу управління проєктами
(за В. Гузєєвим [2])

<i>Основна діяльність</i>	<i>Основні результати</i>
<i>Стартовий стан</i>	
Формування назви проєкту	Підвищення значущості проєкту
Визначення джерел проєкту	Попереднє виявлення факторів позитивного та негативного впливу
Уточнення цілей проєкту та засобів їх досягнення	Сформована стратегія проєкту
Визначення всіх вимог та сподівань щодо результатів проєкту	Наявність основних критеріїв відбору учасників проєкту
Складання загального плану робіт із проєкту	Можливість переходу до наступного етапу реалізації проєкту
<i>Етап підготовки</i>	
Складання детального плану робіт із проєкту	Установлення конкретних завдань, термінів та виконавців

Мобілізація підтримки	Установлення зовнішніх та внутрішніх контактів (спонсори, адресні групи) з групами учасників проекту
Формування проєктної команди	Складання бюджету проєкту
Визначення необхідних ресурсів	Проведення необхідних тренінгів, семінарів та нарад із виконавцями
Розподіл завдань, повноважень та ресурсів між виконавцями	Поінформованість громадськості щодо цілей проєкту
Проведення попередньої презентації проєкту (анотація проєкту)	
<i>Етапи реалізації</i>	
Формування мережі взаємодії	Сформовано бази даних та механізм контролю графіка робіт і бюджету проєкту.
Створення системи збору та обробки інформації	
Керівництво процесом виконання робіт	Створено імідж проєкту
Контроль взаємодії проєкту із зовнішнім середовищем	
<i>Етап завершення</i>	
Аналіз і оцінка основних результатів проєкту	Оцінено ефективність проєкту
Підготовка та презентація підсумкового звіту	Наявна інформація про сильні та слабкі сторони виконавців та керівників проєкту
Здійснення заходів щодо розповсюдження проєкту	Є можливість для розробки та впровадження аналогічних проєктів.

Швидкість поширення, якої набуває нині метод проєктів у світових освітніх системах, пояснюють не тільки його педагогічною доцільністю, а й соціальним підґрунтям, зокрема: можливістю налагодження широких суспільних контактів, які спонукають до ознайомлення з різними світовими досягненнями, відповідно й різними поглядами на вирішення проблеми; набуттям навичок самостійного здобуття знань і визначення можливості безпосереднього використання їх на практиці; актуальністю розвитку аналітичних здатностей, які необхідні для опрацювання, узагальнення набутої інформації та формування висновків і гіпотез.

Невід’ємною частиною проєктної діяльності в системі науково-методичної роботи в закладі позашкільної освіти є формування загального поля проблем, під час аналізу яких вибудовується предмет проєктування, конкретизація того, що хочемо створити.

На перший план виходить важливість виділення пріоритетних проблем, розв'язання яких дозволить сприяти розвитку системи науково-методичної роботи, професійному зростанню педагогів.

Важливо знати і враховувати особливості педагогічного проектування, що визначають результати проєктної діяльності в системі науково-методичної роботи (табл.3).

Таблиця 3

Результати
проєктної діяльності в системі науково-методичної роботи

<i>Рівні проєктування</i>	<i>Результат проєктування</i>
<i>Концептуальний</i>	Концепція, модель, проєкт результату
<i>Змістовний</i>	Положення, програми, стандарти
<i>Технологічний</i>	Посадові інструкції, організаційні схеми керування, навчальні плани, технології
<i>Процесуальний</i>	Алгоритм дій, дидактичні засоби, програмні продукти, методичні рекомендації, розробки навчальних тем

Різні види проєктування орієнтовані на створення і перетворення різних об'єктів та предметів.

«У контексті теоретичних основ проєктування необхідно звернути увагу на схожі з ним явища за зовнішніми значеннями: наукові дослідження, планування, проєкція, передбачення, прогнозування, моделювання, конструювання», – відзначають науковці О. Прикот, В. Виноградов, А. Моїсеєв та ін. [5;6;10].

Ці значення можна звести в таблицю за етапами і об'єктами педагогічного проєктування (табл. 4).

Таблиця 4

Етапи і об'єкти педагогічного проєктування
(за Полат Е. С [10])

<i>Етапи педагогічного проєктування</i>	<i>Об'єкти педагогічного проєктування</i>		
	<i>Педагогічні системи</i>	<i>Педагогічні процеси</i>	<i>Педагогічні ситуації</i>
<i>Педагогічне моделювання</i>	Закони, статuti, концепції, положення	Теоретичні погляди, навчальні програми тощо	Мрія, прагнення, уявлення, особистий щоденник педагога, портфоліо

<i>Педагогічне проектування</i>	Кваліфікаційні характеристики, професіограми, навчальні плани, навчальні програми, посадові інструкції тощо	Розклади, графіки, вимоги до проведення навчально-пізнавальної діяльності в ДНЗ, календарні плани тощо	Конспекти (плани) занять, плани проведення різних форм методичної роботи, методичні рекомендації тощо
<i>Педагогічне конструювання</i>	Правила внутрішнього розпорядку, плани роботи (річний, місячний, гуртків, клубів, ТТК) тощо	Календарні плани, сценарії, наочні посібники, підручники	Алгоритм індивідуальної консультації, тематичного контролю, план батьківських зборів, ініціативних груп

Проектна діяльність припускає постійну корекцію дій на основі зворотного зв'язку, зіставлення первинного задуму і проміжних результатів у просуванні до мети.

Особливість діяльності в проекті така, що тільки за умови виконання педагогом визначених для нього завдань і подальшого «обміну» між учасниками отриманих результатів з'являється можливість подальшого просування педагогічного проектування до вершин професіоналізму.

Великого значення в учасників педагогічного проектування набуває усвідомлення передбачуваних результатів, наявність критичного ставлення до своїх дій, уміння у педагогічному проектуванні позитивно сприймати спостерігачів (супервайзерів), експертів або інших «супровідних» осіб, аналітиків у процесі рефлексії.

У системі науково-методичної роботи проектний підхід суттєво впливає на трансформаційні процеси в колективі, формує професійну культуру педагогічних працівників.

Наукове обґрунтування концептуальних основ упровадження проектного підходу до управління науково-методичною роботою в закладі позашкільної освіти засновано на змістовій інтерпретації різних напрямів розвитку закладу і формування професійної компетентності педагогічного колективу.

Проектний підхід в управлінні науково-методичною роботою – це вмотивована на основі професійно-особистісних цінностей цілеспрямована діяльність колективу щодо зміни педагогічної дійсності, яка охоплює актуалізацію, теоретичне опрацювання освітніх ініціатив, концептуалізацію проекту, програмування діяльності суб'єктів проектування та його реалізацію.

Розробка теоретично-методологічної основи впровадження проектних технологій, зокрема методу проектів, в управлінні системою науково-методичної роботи в закладі позашкільної освіти на соціально-економічному, філософському і науково-технічному рівнях забезпечують пошук раціональних шляхів і методик використання проектних технологій.

Сутність вирішення управлінських задач у контексті проектно-діяльності в системі науково-методичної роботи полягає в оволодінні педагогічним колективом алгоритмом проектно-діяльності. Формування проектно-діяльності проходить кілька стадій: ознайомлення з новим видом діяльності, усвідомлення його змісту; початкове оволодіння ним; нарешті, самостійна розробка етапів проекту. Таким чином, формуються вміння, які складають здатність виконувати проектні дії.

Отже, для побудови реальної моделі проектно-технологічної діяльності в системі управління науково-методичною роботою в закладах позашкільної освіти необхідно: організувати відповідний комплекс стимулів, що спонукатимуть розвиток проективного мислення, інтерес до проектно-технологічної діяльності; ознайомити педагогів із алгоритмом здійснення проекту, технологічними компонентами процесу; створити атмосферу творчої міжособистісної взаємодії педагогів на всіх етапах здійснення проектного задуму; сприяти активізації соціальної активності всіх учасників проектно-технологічної діяльності, емоційному переживанню самого процесу [8].

Управлінською метою проектно-діяльності є розвиток у педагогів уміння самостійно здійснювати всі її етапи й переходити з одного етапу на

інший: від формулювання мети власної діяльності до адекватного виконання проєктних операцій, від реалізації проєкту до самоконтролю і самооцінки, тобто вміння здійснювати операційно-виконавчі функції.

Таким чином, в умовах управління науково-методичною роботою в закладах позашкільної освіти на основі проєктної діяльності необхідно визначити провідні теоретичні ідеї; означити принципи, на яких буде вибудовуватися проєктна діяльність як система; домовитися про використання технологічних елементів та прийняти відповідне рішення щодо очікуваного результату – мети.

Отже, на нашу думку доцільним стає розроблення певного інструментарію визначення ефективності впровадження проєктного менеджменту в управління закладом позашкільної освіти.

Наведемо фрагмент факторно-критеріальної моделі (ФКМ) визначення результативності управління науково-методичною роботою в закладі позашкільної освіти на основі проєктної діяльності [1; 5; 7] (табл. 5).

Таблиця 5

Фрагмент ФКМ визначення
результативності управління науково-методичною роботою в ЗПО
на основі проєктної діяльності

№	Назва фактора	Вагомість фактора	Критерії фактора
1.	Організаційно управлінській	0,21	- концептуальноцільова визначеність та системність проєктного менеджменту; - динамічність результативності організації та управління науково-методичною роботою на основі проєктної діяльності; - ефективність проєктного менеджменту в управлінні науково-методичною роботою; - технологічність організації науково-методичної роботи на основі проєктної діяльності; - контроль взаємодії проєкту із зовнішнім середовищем.
1.	Кадровий	0,13	- ініціативи педагогічного колективу; - наявність основних критеріїв відбору учасників проєкту; - формування проєктної команди; - мобілізація підтримки.
3.	Науково-методичний	0,21	- уточнення цілей проєкту та засобів їх

			досягнення; - визначення всіх вимог та сподівань щодо результатів проекту; - інтенсифікації навчально-виховного процесу; - підвищення ефективності та якості результатів освітньої діяльності; - системна інтеграція предметних завдань, розвиток умінь експериментально-дослідницької діяльності.
4.	Освітньотехнологічний	0,24	- формування назви проекту; - визначення всіх вимог та сподівань щодо результатів проекту; - складання детального плану робіт із проекту; - створення системи збору та обробки інформації; - керівництво процесом виконання робіт.
5.	Ресурсний	0,12	- створення системи збору та обробки інформації; - складання бюджету проекту; - проведення необхідних тренінгів, семінарів та нарад із виконавцями; - підвищення значущості проекту.
6.	Громадський	0,09	- поінформованість громадськості щодо цілей проекту; - установлення зовнішніх та внутрішніх контактів (спонсори, адресні групи) з групами учасників проекту - проведення попередньої презентації проекту (анотація проекту); - здійснення заходів щодо розповсюдження проекту.
	Сума	1.00	

Загальна оцінка результативності управління науково-методичною роботою в ЗПО на основі проектної діяльності дозволить визначити передумови та основні напрямки діяльності адміністрації щодо подальшого вдосконалення освітнього процесу.

Узагальнюючи все вищевикладене, можна дійти **висновку**, що сьогодні проектний менеджмент вважається одним із перспективних видів управління закладами позашкільної освіти. Проектний менеджмент створює умови для творчої самореалізації педагогічного колективу, підвищує мотивацію учнів до отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей.

Підростаюча молодь набуває досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне професійне життя, які проєктують у навчанні. Необхідність застосування проєктного менеджменту зумовлена тим, що сьогодення освіта є сучасником процесу зародження нового світового відкритого освітнього простору. Ті, хто розпочав застосування проєктного менеджменту, вважають його однією із складових освітньої політики майбутнього, тому що передбачає глобальну освіту особистості й глибоке педагогічне оновлення системи професійної діяльності педагогів.

Перспективи подальших досліджень. У подальших напрямках дослідження доцільним є більш детальне вивчення технології моніторингу результативності впровадження проєктного менеджменту в управління освітнім процесом закладу позашкільної освіти.

Використана література

1. Адаптивне управління розвитком професійної освіти: Колективна монографія Г. В. Єльнікова, О. О. Загіка, Г. Ю. Кравченко, І. С. Лапшина, Г.І. Лук'яненко, В. Е. Лунячек, Г. А. Полякова, В. С. Ульянова, Л. І. Фесік та ін. / За заг. та наук. редакцією Г. В. Єльнікової. – Павлоград: ІМА-прес, 2016. – 248 с.
2. Гузеев В.В. Планирование результатов образования и образовательная технология / В.В. Гузеев – М.: Народное образование, 2001. – 240 с.
3. Докучаєва В. В. Проектування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі : монографія / В. В. Докучаєва. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 304 с.
4. Закон України "Про позашкільну освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>. – Назва з екрана
5. Ковшун Н.Е. Аналіз та планування проєктів: навчальний посібник / Н.Е. Ковшун — К.: Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.
6. Косар Я. Г. Впровадження інноваційних технологій навчання і виховання в позашкільлі / Я. Г. Косар // Трудова підготовка в рідній школі : наук.-метод. журн. – 2016. – № 1. – С. 2–7.
7. Кравченко Г.Ю. Проектний підхід як складова педагогічної інноватики на шляху до якісної вищої професійної освіти / Кравченко Г. Ю. Мовмига Н. Є. Монографія / Pedagogical and psychological sciences: development prospects in countries of Europe at the the beginning of the third millennium: Collective momograph Volume 2. Riga Izdevnieciba "Baltija Publishing". 2018 – P. 192 -209.

8. Красняков Євген. Державна політика у сфері позашкільної освіти: сучасний стан та перспективи вдосконалення / Є. Красняков // Рідна школа : наук.-пед. журн. – 2014. – № 4/5. – С. 17–20.
9. Лук'янова Л. Технологія організації проектної діяльності / Л. Лук'янова // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 10. – С. 16–21.
10. Полат Е. С. Метод проектов / Полат Е. С. // Метод проектов в университетском образовании / [под общ. ред. М. А. Гусаковского]. – Минск : БГУ, 2008. – С.34–42.
11. Jaques D. “Students and Tutor Experience of Project” in Higher Education at the Crossroad // Society for Research into Higher Education. – Guilford, 1980. – 238 p.
12. Johnson R. Leading the Cooperative School. Edina, MN: Interaction Book Company, 1993. – P. 315–342

References

1. Adaptivne upravlinnia rozvytkom profesiinoi osvity: Kolektyvna monohrafiia H. V. Yelnykova, O. O. Zahika, H. Yu. Kravchenko, I. S. Lapshyna, H.I. Lukianenko, V. E. Luniachek, H. A. Poliakova, V. S. Ulianova, L. I. Fesik ta in. / Za zah. ta nauk. redaktsiieiu H. V. Yelnykovoii. – Pavlohrad: IMA-pres, 2016. – 248 s.
2. Huzeev V.V. Planirovanye rezultatov obrazovaniya y obrazovatelnaia tekhnolohiya / V.V. Huzeev – M.: Narodnoe obrazovanye, 2001. – 240 s.
3. Dokuchaieva V. V. Proektuvannia innovatsiinykh pedahohichnykh system u suchasnomu osvitnomu prostori : monohrafiia / V. V. Dokuchaieva. – Luhansk : Alma-mater, 2005. – 304 s.
4. Zakon Ukrainy "Pro pozashkilnu osvitu" [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>. – Nazva z ekrana
5. Kovshun N.E. Analiz ta planuvannia proektiv: navchalnyi posibnyk / N.E. Kovshun — K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2008. – 344 s.
6. Kosar Ya. H. Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii navchannia i vykhovannia v pozashkilli / Ya. H. Kosar // Trudova pidhotovka v ridnii shkoli : nauk.-metod. zhurn. – 2016. – № 1. – S. 2–7.
7. Kravchenko H.Iu. Proektnyi pidkhid yak skladova pedahohichnoi innovatyky na shliakhu do yakisnoi vyshchoi profesiinoi osvity / Kravchenko H. Yu. Movmyha N. Ye. Monohrafiia / Pedagogical and psychological sciences: development prospects in countries of Europe at the the beginning of the third millennium: Collective momograph Volume 2. Riga Izdevnieciba “Baltija Publishing”. 2018 – P. 192 -209.
8. Krasniakov Yevhen. Derzhavna polityka u sferi pozashkilnoi osvity: suchasnyi stan ta perspektyvy vdoskonalennia / Ye. Krasniakov // Ridna shkola : nauk.-ped. zhurn. – 2014. – № 4/5. – S. 17–20.
9. Lukianova L. Tekhnolohiia orhanizatsii proektnoi diialnosti / L. Lukianova // Imidzh suchasnoho pedahoha. – 2009. – № 10. – S. 16–21.

10. Polat E. S. Metod proektov / Polat E. S. // Metod proektov v unyversytetskom obrazovanyy / [pod obshch. red. M. A. Husakovskoho]. – Mynsk : BHU, 2008. – S.34–42.

11. Jaques D. “Students and Tutor Experience of Project” in Higher Education at the Crossroad // Society for Research into Higher Education. – Guilford, 1980. – 238 p.

12. Johnson R. Leading the Cooperative School. Edina, MN: Interaction Book Company, 1993. – R. 315–342

Кравченко Анна Юрьевна

ORCID: 0000-0002-2156-3203,

доктор пед. наук, доцент, профессор кафедры педагогики, иностранной филологии и перевода Харьковский национальный экономический университет им. Семена Кузнеця

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТА В УПРАВЛЕНИИ УЧРЕЖДЕНИЕМ ВНЕШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. Изучение и анализ педагогических достижений теоретиков и практиков системы внешкольного образования обосновывают значение применения проектного менеджмента в управлении учреждением внешкольного образования. Именно ориентация теории внешкольного образования раскрывает закономерности деятельности организации, определяет сущность, принципы, содержание, формы и методы образовательного процесса, определяет эффективность внедрения проектного менеджмента.

В содержании статьи четко определены задачи внешкольного образования, приоритетные направления работы в учреждениях дополнительного образования, а именно: применение современных информационных и инновационных технологий обучения; обновление содержания обучения и воспитания; применение методов проектирования и моделирования образовательного процесса; на основе гуманизации и демократизации, внедрение новых подходов к управлению воспитательным процессом; постоянное совершенствование педагогического мастерства и управленческой деятельности руководителей и т.д.

Раскрыто понятие терминов «проект», «метод проектов», «моделирование» и «проектирование». Подано и охарактеризовано содержание жизненного цикла управления проектами. В статье также сосредоточено внимание на научно-методической работе, которая проводится в учреждении внешкольного образования. Отмечено, что проектный подход существенно влияет на трансформационные процессы, которые происходят в научно-педагогическом коллективе и формирует профессиональную культуру научно-педагогических работников.

Учитывая особенности применения проектного менеджмента в управление учреждением внешкольного образования, приведен пример фрагмента факторно-критериальной модели определения результативности управления научно-методической работой в учреждении внешкольного образования на основе проектной деятельности. К основным факторам модели определения результативности образовательного процесса в управлении научно-методической работой в учреждении внешкольного образования определены: организационно управленческий; кадровый; научно-методический; образовательно технологический: ресурсный и общественный. Полученная общая оценка результативности управления научно-методической работой, позволит определить предпосылки и основные направления деятельности администрации учреждении внешкольного образования, по дальнейшему совершенствованию образовательного процесса при использовании проектного менеджмента.

Ключевые слова: проектный менеджмент, метод проектов, учреждение внешкольного образования, факторно-критериальная модель.

Kravchenko Hanna Yurievna

ORCID: 0000-0002-2156-3203,

doctor ped. Sci., Professor of the Department of Pedagogy, Foreign Philology and Translation, Kharkiv National Economic University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS PROJECT MANAGEMENT IN THE MANAGEMENT OF THE INSTITUTION OF EXTRA SCHOOL EDUCATION

The study and analysis of the pedagogical achievements of theorists and practitioners of the out-of-school education system substantiate the importance of the application of project management in the management of an out-of-school education institution. It is the orientation of the theory of out-of-school education that reveals the patterns of the organization's activities, determines the essence, principles, content, forms and methods of the educational process, and determines the effectiveness of the implementation of project management.

The content of the article clearly defines the tasks of out-of-school education, priority areas of work in institutions of additional education, namely: the use of modern information and innovative learning technologies; updating the content of training and education; application of methods of design and modeling of the educational process; on the basis of humanization and democratization, the introduction of new approaches to the management of the educational process; continuous improvement of pedagogical skills and management activities of leaders, etc.

The concept of the terms "project", "project method", "modeling" and "design" is disclosed. The content of the life cycle of project management is presented and characterized. The article also focuses on the scientific and methodological work that is carried out in the institution of out-of-school

education. It is noted that the project approach significantly affects the transformation processes that occur in the scientific and pedagogical team and forms the professional culture of scientific and pedagogical workers.

Taking into account the peculiarities of the application of project management in the management of an out-of-school education institution, an example of a fragment of a factor-criterial model for determining the effectiveness of the management of scientific and methodological work in an out-of-school education institution based on project activities is given. The main factors of the model for determining the effectiveness of the educational process in the management of scientific and methodological work in the institution of out-of-school education are determined: organizational and managerial; personnel; scientific and methodological; educational technological; resource and social. The resulting overall assessment of the effectiveness of the management of scientific and methodological work, will determine the prerequisites and main directions of the administration of the institution of out-of-school education, to further improve the educational process when using project management.

Key words: project management, project method, out-of-school education institution, factor-criterion model.